

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVII.

„Gazeta” iese în dă-care zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.

N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40 franci, pe șase

luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.

N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumără la toate oficiile

postale din intru și din afară

și la dă. colecteri.

Abonamentul pentru Brașov:

la administrațiune, piața mare,

Târgul Inului Nr. 37 etajul I:

pe un an 10 fl., pe șase

luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 sr.

Cu dusul în casă: Pe un an

12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni

3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.

sau 15 bani. Atâtă abonamen-

tele câtă și inserțiunile suntă

a se plăti înainte.

Nr. 187.

Brașov, Vineri, 26 Augustu (7 Septemvre)

1894.

Cum li-se dă Românilor satis- facțiune.

Brașov, 25 Augustu v.

Cetitorilor noștri le va fi încă în prospătă memoria ferocitatea săvârșită de gendarmii unguri în contra preotului Gregoriu Popescu din Suciul de jos, în comitatul Solnoc-Dobeca. Sub pretext de perchezițiune domiciliară, patru gendarmi intrară la 20 Iunie n. c. în casa acestui onorabil preot român, pe care din bună senin ilu insultară în modul cel mai barbar, ilu trântiră la pământ, ilu bătură, palmuiră și traseră de barbă, ilu legară în lanțuri și escortară pe jos până la casarma de gendarmi dintr'o altă comună, unde din nou fu în același mod insultat și tiranizat.

Poporul român din Suciul de jos, înarmat cu securi și cu topore, impresură atunci casarma gendarmilor cu gândul hotărît de a sări în apărarea preotului lor și de a-și lua însu-și satisfacțiune pentru crimele comise, ceea ce s'ar fi și întemplat, dacă n'ar fi fost reținut din partea unui alt preot român, care înainte poporului revoltat avea mare autoritate.

Poporul, se vede, a presimțit, că dacă nu-și va lua însu-și satisfacțiune, apoi dela alții n'are ce aștepta. Trista experiență de toate zilele l'a dus pe bietul popor la convingerea, că cu legea și judecata nu mai poate face Românilor nimic în timpul de astăzi și că pentru el nu există în țera noastră for, care să ia în dréptă judecată plângerile sale și să-i facă dreptate. Numai așa numiții „agitatori” se vedă a fi mai optimiști în privința acesta, căci ei nu încetă încă de a bate pe la ușile tribunalelor căutându acolo dreptatea Românilor, pe carea însă nu o află.

In cauza preotului din Suciul de jos scimă, că s'a făcut arătare

criminală de-o parte la tribunalul din Deșiu și la comanda gendarmiei din Clușiu, ér de altă parte la vice-spanul comitatului Solnoc-Dobeca. La cele două foruri dintăi arătarea a făcut'o însu-și d-lu preot Popescu prin avocatul Dr. Ioan Farcașu ca apărător, ér la forul din urmă inteligența română din Deșiu.

Dintre toate aceste arătări criminale, până acum ne este cunoscut numai rezultatul arătării făcute la comanda gendarmiei din Clușiu. De sigur, acesta are să fiă și singurul rezultat, căci dela vice-spanul comitatului nu se mai poate aștepta nimic, după ce acesta, când i s'a făcut arătarea, întocmai ca și stăpânul său Hieronymi a declarat, că: preotul portă vina, de ce a îndrăsnit să méréga la Clușiu la procesul Memorandului. Dela tribunalul din Deșiu éráși nu se poate aștepta nimic, deórece acesta stă sub influința d-lui ministru Szilagy, a căruia ură față de Români e cunoscută ca proverbială.

Rémâne dér să considerăm satisfacțiunea dată de comanda gendarmiei dela Clușiu ca singura satisfacțiune, ce li-s'a dat Românilor pentru brutalitățile săvârșite în contra unuia dintre onorabilii lor preoți.

Și in ce constă acéstă satisfacțiune? Cei ce au ținut să pună órecare preț pe cuvintele ministrului Hieronymi se vor fi așteptat de sigur la ceva mult, căci ministrul promisese deputațiunii celor trei fruntași români, care se prezentaseră la el cu ocaziunea aceea, că va cerceta cauza și „dēcă într'adevăr se săvârșesc ast-fel de brutalități de către gendarmi, elu le va pedepsi aspru”.

Sentița comandai de gendarmi din Clușiu, pe care o publicăm mai jos, ne arată in ce constă acéstă „asprime” a ministrului. Intréga seriă a barbarilor este taxată ca un simplu delict disciplinar, pentru

care cei patru gendarmi criminali sunt pedepsiți cu câteva zile de post și arest de casarmă. Atăta tot!

Avem așa-déră cu o dovadă mai mult despre ceea ce va să dăcă a bate pe la ușile ministrilor unguresci pentru a cere satisfacțiune. Stăm față cu o nouă batjocură, din care fruntașii români nu pot trage altă învățătură, decât aceea, de-a renunța cu desevărșire chiar și la gândul, de-a mai spera ceva dela ministrii unguresci, ér poporul nostru de rând prin acéstă nouă experiență se va întări și mai mult în credința, că dēu in asemenea casuri, dreptatea Românilor nu este a se căuta bătându pe la ușile tribunalelor.

Congresul dela Haaga.

Despre congresul de pace dela Haaga n'avem până ađi decât următoarele informațiuni:

O telegramă cu data de 4 Septemvre spune, că congresul s'a deschis alaltaeri de ministrul Van Housen, care a recomandat membrilor să se ocupe mai ales de cesțiunea arbitragiului și să se abțină dela cesțiunea de actualitate și să nu aibă încredere in așa numiții amici ai poporilor, cari inse propoveduesc războiul civil. Ministrul s'a pronunțat în favórea arbitragiului internațional. De președinte al congresului a fost ales Rahusen din Amsterdam.

„Tribuna” a primit următoarea depeșă:

Ieri s'au deschis conferențele prin discursul ministrului Housen. Urméză discursurile grupelor naționale. Dintre Maghiari Pázmándy a sosit singur. Elu vorbesce pentru Maghiari, laudă Ungaria. Spune, că e o țera mare cu 18 milioane locuitori. Urechă e vice-președinte al conferenței. Salută Olanda, țera mică, dér mare prin sentimentul justiției și prin cultura sa. Se votéză o propunere a Francesului Tramieux, favorabilă naționalităților, recomandându statelor eternele reguli ale justiției. Pázmándy neputendu împedea votarea propunerei, promite, că guvernul

maghiar va satisface — pe lângă unitatea statului — toate pretensiunile, și spiritele agitate se vor liniști.

Adunarea reprezentanței orașului Lugoșiu.

Amă amintit ieri în rubrica „sciri ultime” despre adunarea reprezentanței orașului Lugoșiu și despre interpelarea, ce-a făcut d-lu Coriolan Brediceanu primarului orașenesc în atacarea depărtării colorilor românesci, cari încadrau portretul Majestății Sale, espusă într'un galantar al unei prăvălii. Dăm după „Dreptatea” decursul acestei adunări:

Reprezentanții români sosiră în număr forte frumos, așa că abia cred să fi absentat vre-unul. Ochii tuturor celor de față schinteiau de viua mulțumire, când după cetirea raportului primarului véqură ridicându-se d-lu Brediceanu, care făcu interpelețiunea, ce o voui presenta-o in următoarele: „Noi in totă-déuna am stărunit, — dize D-sa — ca între cetățenii din orașul nostru, să nu se nască frecări pentru naționalitate, și prin respectarea reciprocă a drepturilor, să depărtăm dela noi disensiunile, cari stăpânesc și agită spiritele in intréga țera. Dēcă cetățenii de dragul bunei înțelgeri și a liniștei publice sci se ridice la acest grad de abnegațiune, autoritatea publică, care trebuie să privescă asupra tuturor mișcărilor dintr'un punct de vedere mai înalt și lipsit de animositate, trebuie să se ferescă cu atât mai vértos de sumutări in una séu altă direcțiune. Durere, că un incident petrecut in orașul nostru vedesce, că șeful poliției locale, d-lu căpitan, nu numai că nu s'a ținut de principiul acesta, din contră fără de nici o basă legală a provocat insultă la adresa Românilor. Anume, cu ocaziunea serbării zilei natale a Maj. Sale, in fereastra unei bolte a fost pus portretul Maj. Sale in mijlocul unei materii și panglică de diferite colori, între cari cele mai marcante și bogate au fost de-a drépta portretului colorile roșu-albu-verde, ér de-a stânga roșu-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

ALESIO.

De Duiliu Zamfirescu.

Cătră Donna Bianca d. G.

(Fine.)

Intr'o séră, între două cântece, se sculase dela locul ei și, cu trațele pe rezemătórea pânții, se uita in liniștea mării. Tóte celelalte localuri, ce dau pe apă, erau deschise. Rară, câte o barcă se oprea lângă scară și iubitorii de singurătate séu părechile de fericiți se cotorau prelung, încet, răzímându-se de braț, ca unii, ce nu se îndestuleză nici-odată. Fata privea le ei in tăcere. Depărtarea, lumina fanarelor, ce se ogindau in apă, umbrele lucrurilor, stelele cerului, ce tremurau in adăncul spațiului, îi implură inchipuirea de fericierea ei însăși, și par'că se vedă pe sine lăsându-se jos din barcă, răzímata de brațul lui și stringându-se de el, albă cum se scia că este și mai frumoasă, decât alte... Și fără precugetare își ducea mâna

la o șuviță de păr, ce-i flutura pe frunte și și-o strîngea la loc, ca să fiă fără vină față cu ilusia, ce o stăpânea.

Dér, cu cruđimea, cu care f.ptele dărimă câte-odată visurile noastre, o luntre eși din intunicu, toamai atunci și intră in raza luminată a restaurantului Sirenelor. O păreche se scobori și se duse spre mese. Când ajunseră sub lumina lămpilor, Nina îi recunoscu: era don Fabrizio cu donna Giulia.

Ce se petrecu atunci in inima fetei, lesne se poate pricepe. Durerea ei, óre cum senină, trecu într'un simțământ jonicu, de ură și de scărbă. Iși ridicase capul și se uita cu ochii petrunđători in lungul depărtării, căutându să vadă toate mișcărilor lor. Sângele îi bătea in vine, ca după o spărietură, rar și puternic.

Dénși intrară inăuntru, într'o cabină. Nina rămase neclintită câteva lungi minute, apoi veni lângă ghebos, turnă un pahar de apă și-lu béu pe nerăsuflata.

— Eu o să mă ducă acasă, dize ea, nu mă prea simt bine. Tu rămăi, dēcă vréi.

Ghebosul se uită la ea cu privirea rugătoare.

— Măcar un cântec, dēcă mai facem...

— Bine, dér eu nu mai pot cânta. Fă tu prima din mandolină și eu să te acompaniez.

Așa se și urmă. Limpediciunea, cu care vorbea, era un fel de înșelăciune a minții. Când încep să lege acordurile pe gitară, părea, că a inebunit lemnul și cordele. Degetele se prindeau de instrument cu inolestarea unui spasmotic. Mână stângă fugea de sus până jos, pe rigele de metal, într'un danț furios și sălbatec. — Ghebosul luase și elu vânt, și când sfîrșiră cei câțiva întârđiați de pe mese isbucniră in aplause. Fata se uită la ei fără a înțeleg. Tremura ca frunđa plopului. Se sculă, fără a dăce nimic, și plecă. Alesio se luă după ea, pe când ghebosul rămase să strîngă instrumentele.

Porni pe nisip la deal in spre Sirene, și când fu aproape de restaurantul de lemn, se opri și strigă pe tată-séu.

— Hai că viu, dize bătrânul.

Densa încep a căuta crăpăturile scândurilor. Trecu dela o cabină la alta, plecându-se și ridicându-se, după cum putea să vadă. Era lume puțină. In cele din urmă se opri.

— Babo, dize ea de-odată, chemându pe tată-séu.

Bătrânul se apropiă și-și lipi ochiul de scândură. Inăuntru Buoncompagni și donna Giulia stau la masă și așteptau să le aducă ceva. Erau așezați față 'n față și vorbeau. Alesio ținea pe fată de mână și căuta să-și facă loc, ca să vadă mai bine.

— Asta-i?... întrebă elu încet.

Nina abia respira.

— Da.

Apoi dete pe bătrân la o parte și se puse din nou să privescă. Așchiele lemnului îi intrară in frunte. Dér cum ilu ținea de mână, Alesio simți că ilu strînge din ce in ce mai tare, că vine spre el, se móie și cade la pământ fără putere. Ametit și elu de beția geloziei, își lipi ochiul cu furie de spărtură. Inăuntru, Buon-

galbină-vânător. D-lă căpitanu alți poliției, pentru-că a fost în ferestra boltei și *tricolorul românesc*: roșu-galben-vinăt, a demandat în mod brachial delăturarea întregi decoratiunii și a făcutu din oficiu arătare criminală în contra comerciantului, care nici nu e Român, ci Jidan. Acastă procedură a D-lui căpitanu vedesce lămurit, că tricolorul românesc este spin în ochiul lui, că tricolorul românesc îl consideră în sine de vătămătoriu patriotismului falsu, de care este stăpănit el și toți șovinistii. Noi scim, că tricolorul Ungariei este roșu-alb-verde, îl respectăm numai fiind-că suntem constrinși de lege, dăr colorile naționalității noastre a Românilor sunt roșu-galben-vinăt și *acești tricolori a-lă țină de ală nostru și a-lă iubă nici nu este lege, care ne opresce, și, de ar fi, înzadar ar fi*. De-ore-ce nime dintre cetățeni n'a aflatu nimic supărătoriu în decoratiunea amintitei bolte, de-ore-ce nu există lege, care să impună negustorilor decoratiunea ferestrelor lor dela dughene cu marfă, color, panglice concesionate de autoritatea polițiană întrebă pe D-lă căpitanu alți poliției, pe care și noi îl plătim, *ce lă îndemnatu să vateme simțulu nostru naționalu, să vateme dreptulu și libertatea comerțulu și să conturbe festivitatea țilei prin procedură sa ilegală și provocătoare, și dela răspunsul ce-lă voiu primi imi făcă pendentă propunerea, ce o voiu face în acastă cauză*.

Căpitanul Král Ignác cu o vedită perplesitate răspunde în limba maghiară simplu, provocându-se la §-ul 36 alți legii de transgresiuni, susținându, că în țera ungurească numai colorile statului: roșu-alb-verde, se pot suferi.

Representantul Munteanu strigă: S'aujimu și românesc. „Kral plăcă capul și tace“.

Representantul Brediceanu: „Mai nainte de tôte mă miră de D-lă căpitanu, că la rugarea directă a unui reprezentant alți orașului, atunci când limba protocolară a comunei e și cea românească și D-sa e și salariatu de acest oraș, nu voesce a satisfice acestei îndreptățite cereri. Se vede, că D-lă căpitanu și în acastă privință copiează acea *ingâmfat și streinătoare procedură* a multor amployați neromâni, cari cred, că și-ar perde din nimbul maghiarismului lor, decât așei de pe buzele lor — funcționându în oficiu — unu singură cuvânt românesc. Salariul însă dela Români nu îl resping. Eu, deși nu am plată dela nime, am vorbit și am să vă și vorbesc și unguresc, și chiar și turcesc de aș vorbi, românismul în mine nu ar slăbi și nici nu am frică, că înainte vre-unui Român aș pierde din integritatea caracterului meu naționalu.

În meritul cauzei constat, că D-lă căpitanu a ratificat întru tôte adevărul factic din interpelațiunea espusă. Tricolorul român a fost motorul intervențiunei sale, ér decât pentru rectificarea sa se

provocă la §-ul 36 alți legii de transgresiuni, trebuie se declară, că D-lă căpitanu nu pricepe de felu acastă lege și ca să v'odovesce, vă cetescă acel §, sub a cărui scut caută D-lă căpitanu refugiu pentru incorecta sa procedere. Vorbitorul cetesce §-ul 36, apoi îl traduce românesc: „Cel ce afișează séu întrebunțesce publice, vinde, séu în altă mod lătesce unu ast-fel de stégă, emblema, ori insignii a căror folosire e interdișă prin ordițiunea ministerială, din cauză că acelea servesc spre signalisarea intențiunilor inimice față de stat și de instituțiunile legale, se pedepsesc“ etc.

Întrebă acum, prin care ordinațiune ministerială e interdișă negustorilor să pună în ferestra dela bolta lor, colorile roșu-galben-vinăt? Există, ori nu există o ast-fel de ordinațiune? Toți strigă și chiar străinii: „nu există“. Căpitanul tace.

„Ce intențiune inimică față de stat se cuprinde în colorile roșu-galben-vinăt?“ Toți: „Nici una“. Căpitanul tace.

„Cine a autorizat pe D-lă căpitanu să decreteze tricolorul românesc de vătămătoriu instituțiunilor legale ale țerii?“ Strigări: „Nime“.

„Și apoi cum vine D-lă Weissmayer la acea onore, ca el sub firma tricolorului românesc să manifeste sentimentele inimice contra statului? (Risete generale.) Așa, că e ridiculos? (Strigări din tôte părțile: „Insuși Weissmayer ride“.) Și decât întreg publicul vede o ironie la adresa Românilor în pre-supunerea D-lui căpitanu, și D-sa totuși face act serios, cine îl pôte scuti, ca ridiculositatea să nu-și arunce umbra însuși asupra D-lui căpitanu? Pôte fi D-lă căpitanu și pot și toți Ungurii în curat cu aceea, că Români pentru manifestarea și afirmarea simțemintelor lor nu vor luă nici când refugiu la D-lă Weissmayer, pentru-că puterea drepturilor, cât și durerea neîndreptățirilor noastre crează și potențază puterile în fă-care Români, și suntem omeni destul spre a ne jertfi pentru cauza noastră.

„Și în fine chiar competența în §-ul 36 aparținându judecătorei și nu poliției, se vede ingerința D-lui căpitanu în acastă cauză, pe cât ilegală, provocătoare, pe atât și fără de tact, căci efeptuind ideea D-lui căpitanu în mod consecuent, D-lă căpitanu nici chiar pe firmamentul țerei noastre n'ar suferi curcubeul, fiind-că e roșu-galben-vinăt, ar cere depărtarea lui și darea în judecată.

„În urma acestora mie numai rău imi pare, că s'a întâmplat acastă, și în speranța, că autoritățile publice ne vor scuti de repetirea acestor incidente, propunere nu fac, dăr reprobă cu tôte hotărîrea ținuta D-lui căpitanu“.

Curagiul și ținuta impunătoare, ce a păstrat-o D-lă Brediceanu la facerea acestei interpelări, pre cum și puterea argumentelor, a stors respectul și admirațiunea până și a acelor dușmani ai noștri, cari de altcum ar îneca — decât ar puté

— o sută Români într'o lingură de apă. Toți erau înlemniți în fața acestei interpelări și nici unu n'a avut măcar un cuvânt, cu care să sară într'ajutor căpitanului.

Ne voindu Români să iese la cunoștință răspunsul căpitanului, se decide, ca acela să se pună ca obiect separat la congregațiunea viitoare.

Conflictu între primat și cleru?

Trebuie să-și pună omul involuntar întrebarea, că există în realitate unu conflict între primatele Vaszary și clerul subaltern din Ungaria, decât cetesce următorea rectificare a lui Dr. Medard Kohl, secretarul primatului, publicată în „Kreuzzeitung“ din Berlin:

Chiar acum cetesce într'o foie ungurească un raport luat din „Kreuzzeitung“ de următorul cuprins: „Conflictu între cardinalul Vaszary și între clerul subaltern, precum și între catolicii mireni, cu privire la ținuta față cu legile bisericesc-politice ale ministerului Wekerle, devine totu mai acut. Din punct de vedere dogmatic ținuta primatului se apropiă de eresiă etc.“

Am stat luugă timp pe gânduri și m'am cugetat, ce are să însemne acastă și nu-mi poté esplica de loc, cum și de unde au răsărit astfel de lucruri. Mă miră cu atât mai mult, de-ore-ce e vorba de unu conflict, prin urmare de unu fapt, despre care nu se scie nimica.

Cardinalul Vaszary dela ultima sa vorbire din camera magnaților — în care dize, că nu pôte accepta nici o formă a căsătoriei civile — si până astăzi, preste totu n'a făcutu nici unu nimeru vre-o declarațiune, astfel punctul de vedere amintit dór nu va fi eretic?

Deci se nasce întrebarea, că există în adevăr unu conflict între Vaszary și cleru, séu există el numai în — diare?

Procesul de presă alui Wekerle.

Înainte curții cu jurați din Raab se va pertracta în scutit timp unu proces de presă intentat contra diarului „Dunántuli Hirlap“. Procesul acesta produce deosebit interes din cauza, că procurorul din Raab a intentat procesul la ordinul direct al ministrului-ședinte Wekerle. Aci publicăm pasagiul incriminat al nimitului diar dela 5 Iulie a. c.:

Capacități liberale. Am fost amintit de curându, în ce mod a reținut guvernul pe prințul Batthyány-Strattman dela votarea din camera magnaților. Acum aflăm, că și față cu prințul Paul Eszterházy s'au făcut aceleași încercări.

De-ore-ce însă n'au dus la nici unu rezultat, au încercat să-și ajungă scopul prin amenințări. Au dat, adevă, a înțelege prințului, prin directorul bunurilor sale, că, *dacă nu se va abține dela votare, atunci va trage scurta într'o afacere de 600.000 fl. ce o are cu erarulă*.

Prințul însă nu se lăsă sedus prin acastă presiune nemernică, ci își implini datorința, ce i-o dictă conștiința. Suntem acum curioși, cum se va rezolva numita afacere de certă.

În afacerea preotului din Suciul de jos.

Etă sentința, ce 'i s'a înaintat din partea comandai de gendarmi din Clușiu d-lui avocat Farcasiu, ca apărător al preotului Popescu, și despre care vorbim în articolul prim:

Nr. 4064 1894.
bf.

D-lui Dr. Ioan Fărcășiu, avocat

Deșiu.

Pe basa recercării comandai r. u. a raionului I de gendarmerie din Clușiu, făcută în 29 August a. c. sub Nr. 288 kt. 912 li. a. își împărțesc d-tale, ca reprezentantului lui Gregoriu Popescu, preot: că în urma intimațiunei înaintate și pe baza investigațiunei pornite de tribunalul militar, cercul V. r. u. de honveđi, ca tribunalul militar de gendarmerie, a adus, a aprobat și aplicat sentința judecătorească contra lui Ianka Csiki Antal, conducător de gard de gendarmi, Olaszutyan László, Kis Béla și Horváth Ferencz, gendarmi aparținător primului pichet al comandai. Ei au fost declarați de vinovați, atribuindu-li-se delictul de călcarea datoriei în serviciul public séu în serviciu, apoi delictul contra siguranței onorei (la cei trei acușati dintău calificat duplu), primului acușat mai aflându-i-se și delictul de-a fi vătămăt datoria în serviciul de pază; — și în fine toți patru declarându-se vinovați pentru escesu disciplinar, neobservând în genere regulamentul de serviciu. Pentru acastă aplicându-se, pe baza 766 kbt., §§-i 98, 94, 126 se judecă primului acușat la post de câte o di în sепtămână, și țilele de post ugravate cu așternut tare și cu carcer ordinară de casarmă în decurs de 2 1/2 luni; gendarmii Olaszutyan și Kis la ace-aș pedepsă fiu-care în decurs de 1 1/2 lună, ér gendarmul Horváth totu la aceeași pedepsă în decurs de o lună.

Dela judele investigator al tribunalului regesc.

Deșiu, 1 Sept. 1894.

Nagy. m. p.
jude investigator.

compagni se ridicase de pe scaun, se apropiase de donna Giulia, care se plânga că-i cald, și-i luase pălăria din cap, sărutându-o și inspirându parfumul părului ei.

Alesio, înrătățit și aprins, avu o clipă poruirea de a da cu piciorul în baracă, de a o dărîma și de a strînge de gât pe cei doi tineri. Dăr se stăpăni și vru să plece de acolo, ca să se smulgă dela acea ispită. Făcu câțiva pași spre casă și un moment uită pe Nina, — apoi repede se întorse spre ea.

— Scolă, fată!... haidem.

Ea deabia puté să se ridice de jos, și cu o nespuse sfișelă la inimă porni încet lângă tată-séu spre casă. Alesio era neastimpărat. Mergea câte o bucată repede, lăsându pe fiă-sa în urmă, și apoi se oprea să o aștepte:

— Haide fată, dă mai iute.

Tocmai când ajunseră la hanul Naninei, bătrânul o oprî de mână și o țină câțva timp, gândindu-se.

— Așa e? dize el, vorbind par-că intraiuri.

— Da, răspunde fata, înțelegându-l — Nopte bună. Măine séră vii de vale, ha?

— Da; nopte bună.

Și astfel se despărțiră.

Câte-va țile de arându după aceea Nanina nu se mai vedu pe nicăiri. În fiă-care séră se cobora pe țerm, aștepta sub o luntre, ce era răsturnată pe nisip, cu ghebosul alături, și când se întunea bine, se urcau cu Alesio în barcă și plecau. Nimenea nu vorbea, dăr câte-și trei păreau a se înțelege de minune. Bătrânul trimețea pe Pepo să se culce și fără a aprinde felinarul „Luisei“, eșea mai la larg, cam între cele două restaurante, și se punea la pândă.

Ce pândea?

Intr'una din seri, pe când o barcă pornea încet și liniștit dela Sirene, Alesio se repeđi la lopeți, dize ghebosului să trecă la cârmă, și, cu repeđiciune, îndrumă pe Luisa spre Nettuno, ținându-se la óre-care depărtare de ceilalți călători. Mișcarea lopeților lui se făcea cu o regulă de-

săvîrșită. Nu se auzea nici unu sgomot, când le muia și le scotea din apă. În picioare, cu țata înainte, ca să pótă vedea, el se uita țintă asupra celeilalte bărci. Când aceea trecu dincolo de felinarele stabilimentului de băi, el se mai apropiă de dēnsa și dize ghebosului, care ținea cârma:

— Bagă de sémă!..

Apoi dându o lopată în mâna fetei, ca să fiă mai multă putere, merseră câțva timp, încă ținendu totu cam pieđiș, și când erau cam la o depărtare de câțiva pași, el dize scurt lui Domenico:

— Acuma!

Ghebosul făcu o mișcare în loc și luntrea lor se duse de-adreptul cu oiocul în cōsta celeilalte, pe care o izb. cu putere și o și răsturnă. Se auđiră două țipe în tăcerea noții, și apoi câteva strigăte desperate. Alesio voi să éșă la larg. Însă, înainte de a se desfășura din invalmășală, Nina sări în apă. Scia ori nu scia să înôte, cine mai putea spune? De și nu erau departe de țerm și fundul mării era prelung, bătrânul încremenî. Noptea era

întunecōsă. Marea suna încet de maluri și înghiția ori ce sgomot. — Alesio se repeđi la corn și încep să dea alarma. Gometele lui sfișiau aerul...

Scim cine era în luntrea dintău don Fabrizio și Giulia.

Când fata îl vedu pierdendu-se, s'aruncă după el.

Totă poliția portului se pusese în mișcare, și unu după altul ajunseră pescari cei mai isteți. Se căută, se cercetă peste tot, și se găsiră luptându-se cu erburile pletose câteși trele persoane din luntrea dintău. Luntreașul, îndată ce fu scos a fară, încep să se răstescă la Aleio, făcându-l banditu și asasinu. Toți ceilalți săriră să pue mâna pe el.

În barca lui Alesio, ghebosul strigă unu câțva puea, că mai e cineva, care se încălca — ér bătrânul fără se înțelegă, urma lo suna din corn, lung, lung și sperios fiindcă inebunise.

Roma, 1889.

SCIRILE ȚILEI.

— 25 Augustă

P. S. Sa episcopul Popea dela Caransebeș a sosit cu trenul accelerat de astăzi după prânz la gara Brașov, de unde a plecat imediat la Săcele, pentru de-a petrece acolo câte-va zile în mijlocul rudeniilor.

—o—

Monarcul nostru, însoțit de mai mulți arhiduci și de o mare suită de generali, inspiciază de câte-va zile manevrele dela Landskron.

—o—

„Valahii patriotici”. Sub această multă îndrăgită firmă ungurescă, „Hazánk” dela 5 Septembrie aduce știrea, că Românii și Sârbii din Alibunară au făcut mari ovațiuni viceșpanului Daniel, care a mers să viziteze cercul administrativ. Dascălul „valahii” din Alibunară a ținut viceșpanului o vorbire, în care a declarat sârbătoresc, că la ei „degeaba umblă agitatorii naționali”. Invățătorul apoi s'a laudat, că el „își pune toate silințele să învețe pe copii unguresce”. Insuflete „să trăescă” au urmat acestor „patriotice” declarațiuni — și „Hazánk”. Nu putem ști, dacă este adevărat ceea ce scrie foia ungurescă, dar nici nu putem presupune, ea un dascăl român să fie în stare a susține astfel de prostii în fața poporului. Cerem lămuriri.

—o—

Congresul internațional de igienă și de demografică din Budapesta, a dat un fiasco complet. Din toată Germania numai doi doctori asistă la acest congres, din Franța numai unul, din Italia numai trei. „Magyar Hirnapok” se plânge, că acest fiasco se datorează intrigilor pornite din București. Din România numai un singur medic, anume d. Constantin Crupenski, a găsit de cuviință să meargă la Budapesta.

—o—

Pentru honvețimea ambelor state ale monarhiei noastre deja s'au numit toți generalii de diviziă, și astfel instituțiunea honvețimei este definitiv constituită. Efectivul honvețimei unguresce constă deci din 28 regimente de infanterie, 94 batalioane și 10 regimente de husari, er honvețimea austriacă din 23 regimente de infanterie, 3 regimente de vânători tiroleși și 91 batalioane, și 6 regimente de ulani și vânători călări din Tirol și Dalmația.

—o—

Bărbați de stat român în Lemberg. Cetimă în „Timpul” de azi: Aseră, cu trenul de Moldova, au plecat d-nii Al. Lahovari și colonelul Privoianu spre a se duce la Lemberg să salute pe M. S. Împăratul Austriei. „Agenția română” transmite următoarea telegramă: Lemberg, 4 Septembrie. Din ordinul Curții s'au pregătit apartamente pentru d-lă Alexandru Lahovari, ministrul afacerilor străine ale României.

—o—

Dela Congresul din Budapesta. N'o spunem noi, ci o foia ungurescă din Budapesta, că inginerul englez din Londra, Kramer Arnold, care s'a dus în capitala ungurescă la congresul de igienă și demografică, a pățit'o cam rău. El și-a luat locuință în hotelul „Hungaria”. Depărându-se din odaie pe câte-va minute, când s'a reîntors a observat, spre marea lui mirare, că i-a dispărut de pe masă orologiul de aur în preț de 180 florini. Orogliul a fost aflat într'o casă de zălogire.

—o—

Congresul Orientaliștilor. Relativ la congresul Orientaliștilor, ce s'a deschis la Geneva, „Agenția română” comunică următoarea depeșă: Geneva, 4 Septembrie. Congresul internațional al Orientaliștilor s'a deschis. Președintele federațiunii, Frey, și președintele consiliului de stat, Richard, au salutată pe membrii congresului. Preș. congres. d-l Edouard Naville a rostit un discurs oficial prin care a mulțumit d-lor Frey și Richard pentru prezența lor. D-sa

a mulțumit de asemenea celor 4 președinți de onoare, regele Oscar al Svediei, regele Carol al României, arhiducele Rainer și prințul Filip de Saxa-Coburg și Gotha. 14 guverne și 97 universități din toate părțile lumii sunt reprezentate la acest congres.

—o—

Cutremurul de pământ la Focșani. Din Focșani se scrie, că cutremurul de pământ s'a simțit acolo foarte puternic. Prima zguduitură s'a simțit, ca o isbitură de jos în sus, însoțită de un huet înflorător; după vre-o trei secunde a urmat altă zguduitură atât de violentă, încât n'a rămas casă nevătămată. Biserica catedrală sf. Ioan a crepat în patru locuri. Palatul prefecturii și al tribunalului au suferit mai mult, partea de sus a zidului despre răsărit s'a dărâmat și a zdrobit coperișul unei case de alături, zidirea a crepat în mai multe locuri și tavanele au căzut: totuși asemenea s'a întâmplat și în strada Mare și Unirei, unde un zid a căzut a sfărâmat coperișul unei case mai mici. La școala de fete Nr. 5, zidurile etagiului al doilea s'au desprins de câteva centimetri, er crepăturile se scoboră până jos. Asemenea au suferit și celelalte localități de școală. Orfelinutul abia construit, are mai multe crepături și stricăciuni, o casă a crepat așa de rău, că nu mai este de locuit. Der nu e cu putință a enumera toate stricăciunile cauzate. Panica, ce a fost în oraș, nu se poate descrie. Oscilațiunile pământului s'au simțit câte-va secunde după trecerea zguduirilor.

—o—

Cununiă. D-lă Georgiu Manciu, teolog abs. și d-ra Lucreția Făgărășianu, fiica venerabilului d-nu protopop din Teure, se vor cununa Duminecă, la 16 Septembrie n. c., în biserica română gr. cat. din Teure. — Adresăm tinerei părechii și familiilor felicitările noastre.

—o—

Dela cursul de lucrări manuale din București. Ni se scrie din București cu data de 23 Augustă v.: Cursurile de lucrări manuale, ce se țin actualmente în școala norm. „Carol I” din Capitală sub direcțiunea d-lui G. Moianu, sunt vizitate în fi-care zi de mulți și diferiți oșpeți, atât dame cât și bărbați, între cari cei mai mulți profesori și profesore. Azi am fost onorați și de visita veteranului profesor și director din Brașov, d-lă G. Bellissimus, însoțit fiind de d-nul prof. Paul Budiu. Astfel de vizite sunt foarte încurajătoare în general, der când vezi un interes atât de viu la bărbați încărcați în munca școlii, și se înalță entuziasmul la cel mai înalt grad de forță de muncă pentru promovarea învățământului. Mulți dintre vizitatori intră între noi, muncitorii dela cursuri, și lucrează împreună cu noi, atrași fiind de lucrările interesante și folositoare, ce se fac aici. — P. J.

—o—

Colera în Rusia. Sciri din Polonia rusescă anunță, că colera bântue în Stupnița, Miechow, Dzialoszyce și Pincosow. Stupnița e la o depărtare de o milă și jumătate de granița galiciană. Din Dzialoszyce și Pincosow locuitorii fug cu duimul. Locuitorii dela țară se împotrivesc ori-cărei măsură medicale și stau prin păduri. Numeroase locuințe țărănești sunt părăsite.

—o—

Concert și petrecere. Junimea plugarilor români din Borosș-Ineu invită la concertul împreunat cu joci, ce se va ține Duminecă în 28 Augustă (9 Septembrie) a. c. în „sala mare a ospetăriei” din Borosș-Ineu. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea școlărilor săraci. Intrarea de persoană 70 cr. În pauză se va juca „Călușerul” și „Bătuta” de 12 Ineuani. Bucătăria și beuturii cu prețuri moderate la noul ospetăr Grigorie Major. Suprasolvirile se vor chita prin diare.

Cum lucrează maghiarizatorii.

Pentru ilustrarea celorlalte zile de noi în articolul primă de ieri, aducem aici încă un caz, ce s'a petrecut anul trecut în comuna Săuca din Sălagiu.

Comuna Săuca este locuită de 5 părți Români și abia a șesă parte Maghiari. Patrioții cu patentă își propuseră, să înființeze și aici o școală ungurescă de stat, der fiindcă era de prevădută, că reprezentanții Români se vor opune, și își luă refugiul la o apucătură. Fisogăbirăul adecă, nu li-a făcut necunoscut Românilor terminul, când avea să se țină ședința comitetului comunal, pentru a hotărî în cauza școlii de stat, decât abia în presera ședinței.

Ast-fel preotul din Săuca, împreună cu alți membri români, nu se putură prezenta momentan la ședință, pe când cei 3—4 membri maghiari, cari dinainte erau informați, se presentară cu toții și aduseră în numele comunei românesce hotărîrea, că lor le trebuie școală de stat. S'a înaintat, ce-i drept, recurs în contra acestei hotărîri, der ce folos, căci hotărîrea a rămas hotărîre, er la recursul înaintat din partea Românilor nici până astăzi n'a sosit nici un răspuns.

În felul acesta vor să facă acum „patrioții” și cu înființarea celor 400 de școle ale statului. Se uneltesc în ascuns pentru a storce dela reprezentanții comunelor noastre oferte și învoeli în favoarea maghiarizării. De aceea repetăm a atrage atențiunea fruntașilor noștri dela sate asupra acestor uneltiri și-i rugăm să se facă cu luare aminte.

Aniversarea Sedanului.

Aniversarea nefericitei zile dela Sedan a decurs în Germania cam în liniște. Nu s'a ținut nici o serbare oficială și majoritatea țărilor nici n'a avântat la articoli festivi îndatinați; ba unele dintre ele chiar au discutat întrebarea, că ore n'ar fi mai bine să se ștergă cu totul această aniversare, seu în casă decât ar rămâne și mai departe, n'ar fi ore mai consultă, ca să nu se serbeze în 2 Septembrie învingerea asupra Francesilor, ci unirea națiunilor germane. Totuși mai evidente sunt niștințele, de a evita în presa germană ori ce ar vătămă susceptibilitatea și simțământul național al dușmanului dela 1870.

Sunt însă câte-va organe din presa germană, cari nici decum nu voiesc să renunțe la aniversare. Etă câte-va voci diferite asupra acestei sărbări:

„Hamburger Nachrichten” scrie pentru aniversare, și observă, că „precum împăratul Wilhelm I n'a creat aniversarea Sedanului, tocmai așa împăratul Wilhelm II, chiar și când ar voi, n'ar pute-o șterge printr'un decret”.

„Kreuz-Zeitung” asemenea scrie pentru aniversare și încă într'un articol plin de versuri biblice.

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung” tace. „Kölnische Zeitung” e de părere, că trebuie politicesc masacrat acela, care n'ar voi să serbeze ziua dela Sedan.

„Volkszeitung” dice, „că niștințele de a susține cu Franța o pace onorifică, nu pot fi încoronate cu succes, până când poporul german nu se va hotărî, a renunța la serbarea dela 2 Septembrie, seu decât nu va schimba o într'o zi festivă, care să porțe o semnătură pacifică”.

Literatură.

În editura librăriei H. Steinberg din București (Strada Șelari 18) a apărut opul intitulat: Degenerare (Fin de Siècle — Misticismul) de Max Nordau, tradus din francezese de R. Vermont și H. Streitmann. Un volum în 8^o de 27 côle (425 pag.) tipar compres. Preț 3 lei 50 bani. De vânzare la toate librăriile din România, se poate însă procura și prin librăria Ciureu din Brașov.

Sciri telegrafice.

Viena, 6 Septembrie. Nu numai cele mai multe diare clericale din Austria, ce apar în limba germană, ci și cele ce apar în limba cehă desapróbă procederea partidei ultra-

clericale și a diarului ei „Magyar Allam” față cu primatele Vaszary.

Lemberg, 6 Septembrie. Majestatea Sa, după cum se pare, de astădată nu va fi salutată de un trimis plenipotențiar al Țarului. Pe aci e plin de polițiști secreți de ai pressei rusești.

Ministrul de externe român Lahovary a sosit aci.

Varșovia, 6 Septembrie. În ultimele zile s'au făcut erăși numeroase dețineri. Intre cei deținuți sunt și mai mulți redactori de ai țărilor polone.

Belgrad, 6 Septembrie. Ministrul președinte Nicolajevici, fiind întrebat asupra faimelor, ce circula despre o pretinsă crisă, declară, că nu are cunoștință de nici o crisă.

Viena, 6 Septembrie. Se anunță cu totă siguritatea, că la ordinul Majestății Sale s'au sistat manevrele de ost-galițiane.

DIVERSE.

Incendiul planetei Marte. Încă din luna trecută se observa la suprafața lui Marte un focar incandescent, dând iluziunea unui imens incendiu, care ar amenința planeta. Duminecă, la orele două și jumătate, la institutul popular al „Progressului” (parcul dela Trocadero) din Paris, s'a ținut o foarte interesantă conferință de cătră d-lă Leon Joubert, directorul-fondator al observatorului din Trocadero, asupra recentelor observațiuni privitoare la planeta Marte. Etă cum d-lă Joubert explică diferitele ipoteze emise asupra acestui subiect de cătră diferitele personalități mai cu vață: Planeta Marte începe a-se prezenta în condițiuni favorabile pentru observațiune. Fenomenele, ce se zăresc azi la suprafața acestei planete pot fi atribuite unor nori, ocupându la ore-care momente părțile cele mai ridicate ale planetei, precum regiunile polare, munții cei înalți, seu vulcani în activitate, proiectându în depărtare materii inflamabile, aparținându la ore-cari regiuni ale acestei planete. D-lă Joubert dice, terminându, că foarte curând astronomii au să descopere de o parte diversele configurațiuni ale continentelor și mărilor lui Marte, relieful munților, și de altă parte condițiunile de strălucire ale norilor și zăpezilor, cari prin reflecșiunea sôrelui ne fac să credem, că este un incendiu aparent seu real.

Nihilismul și poliția. În cursul recentului interview, pe care l'a avut d. Luzinski, funcționar superior al poliției rusești, cu unul din colaboratorii lui „Le Journal” din Paris, a fost vorba despre un club de nihilști, care se afla în Paris, pe bulevardul Port-Royal. Ei bine, de vre-o câte-va zile acest club nu mai există. Pe drept seu pe nedrept studenții ruși — vre-o trei-șase — cari îl compuneau, erau priviți, ca formându centrul agitațiunii nihiliste din Paris. Ei erau supraveghiați foarte de aproape și observă această supraveghiere și au reușit, să se ascundă de poliția; etă cum: Duminecă, după amiază, se pută vedea o trăsărie cu galeria oprindu-se înaintea unei case de pe bulevardul Port-Royal. Doi călători, un bărbat și o femeie, luară loc într'ansa, și pe imperială fură încărcate trei cutere; der tustrele erau goale. Indată ce trăsăria plecă, cei trei agenți postaiți, ca supraveghitori pe bulevardul Palais-Royal, sosiră într'o birjă și urmăriră pe călători și cuferile lor, pe cari le credeau pline de hârtii importante. Odată agenții plecați, alți studenți ruși au transportat nișce lădi, acestea pline de hârtii, pe o altă trăsărie, care a plecat în fuga cailor pe strada Pascal și strada Claude-Bernard spre o țintă necunoscută. „Le Journal” dice, că cunoșce destinațiunea primei trăsărie, aceea pe care o urmăriră agenții, și că despre a doua trăsărie, agenților le incumbă să o găsească.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor: responsabil Gregoriu Maior.

Cursul pieței Brașov.

Din 5 Septembrie 1894.

Table with exchange rates for Banote rom., Argint român., Napoleon-d'or, Galbeni, Ruble rusești, and Mărci germane.

Lire turcești Cump. 11.10 Vând. — Scris. fonc. Albina 5% 101.25 Vând. 102.25

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Septembrie 1894.

Table with exchange rates for Renta ung. de aur, Renta de corone ung., Impr. căil. fer. ung., and Impr. căil. fer. ung. în argint.

Table with exchange rates for Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis., Bonuri rurale ungare, Bonuri rurale croate-slavone, Imprum. ung. cu premii, Losuri pentru reg. Tisei și Segedin, Renta de hârtie austr., Renta de argint austr., and Renta de aur austr.

Table with exchange rates for Losuri din 1860, Acții de-ale Băncii austro-ungară, Acții de-ale Băncii ung. de credit, Acții de-ale Băncii austr. de credit, Napoleondori, Mărci imp. ger., London (lire sterlinge), and Rente de corone austr.

Sz. 3700-1894 tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy fogarasi Turku János végrehajthatóan ó-hábai Samoile Bulea a lui Jakob és társ. végrehajtást szenvedő elleni 300 frt. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék, a fogarasi kir. járásbiróság területén lévő Óhába község határára fekvő, az óhábai 55 sz. tlkjkben A + foglalt 100 hrsz. faház 160 frt, 101 hrsz. kert 5 frt, 1634 hrsz. szántó 2 frt, 1648/2 hrsz. szántó 2 frt, 1710/2 hrsz. 1 frt, 2683 hr-z. szántó 15 frt, 2925 hrsz. szántó 7 frt, 3176/1 hrsz. szántó 6 frt, 3326 hrsz. szántó 4 frt, 3538 hrsz. szántó 16 frt. Az ó-hábai 91 tlkjkben A + és még pedig: végrehajtást szenvedő Bulea Samoila a lui Jakobat 1-30 hrsz. a fekvőkötő őt megillető birtokjuttalékot 237 frt. 50 krtban. Az ó-hábai 170 sz. tlkjkben A + és még pedig: 383 hrsz. szántó 10 frt, 632 hrsz. kaszáló 11 frt, 958 hrsz. erdő 4 frt, 1106 hrsz. erdő 3 frt, 1489 hrsz. szántó 14 frt, 1758 hrsz. szántó 9 frt, 2137 hrsz. szántó 2 frt, 2523 hrsz. szántó 4 frt, 2879 hrsz. szántó 4 frt, 2976/3 hr-z. szántó 3 frt, 3039 hrsz. szántó 3 frt, 3246 hrsz. szántó 29 frt, 3515/a hrsz. kaszáló 12 frt, 320 hr-z. faház 160 frt, 1152/1 hrsz. erdő 51 frt, 2563/1 szántó 3 frtban, az árverést ezennel megálapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi Szeptember hó 22-dik napján délelőtt 10 órakor Óhába község házával megtartandó nyilvános árverésen a megálapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárásuk 10% át, vagyis 78 frt. 60 kr. készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. § ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött k-zéhez letenni, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezé-éről kiküldött szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogarason, 1894. évi Juius hó 10-én.

A kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

ISVORULŰ Matild de BODOK

cea mai cristalină, în acid-carbonic cea mai bogată apă minerală

alcalin-acide-ferruginosă a continentului.

Isvoru ferruginosă de primul rang!

Medicamentu cu cele mai strălucite succese în contra madielor stomacului, în contra nervosității, în contra madieloră cauzate din lipsă de sânge și cu deosebire în contra madieloră femeilor etc.

Borviz de totă eleganța!

Apa minerală „MATILD” se găsește în calitate próspectă în depositulu subsemnatului: Brașov, strada Michail Weiss (ulița poștei) Nr. 12, în tôte birturile și cele mai multe băcănii.

Prețulu unei sticle de 1 Litru (fără sticlă) 5 cr.

Cu totă stima:

Administrațiunea isvorului și depositu de exportațiune

IOSIF GYÖRGY

(Transilvania.) Bodok. (Transilvania.)

471,21-50.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Maiu 1894.

Main railway schedule table with columns for destination (Budapesta-Predealu, Ghirishu-Turda, Copşa-mică-Sibiu-Avrigü-Făgăraşu, Simeria (Piski)-Hunedóra, Brasovü-Zérneşti, Mureşü-Ludoşü-Bistriţa, Aradü-Timişóra, Cucerdea-Oşorheiu-Regh.-säs., Careii-mari-Zeläu, Sighişóra-Odorheiu-sęc.) and rows for train types (Trenu de persoan., Trenu accel., Trenu român., Trenu de persoan. accel., Trenu de persoan. mixt, Trenu de persoan. mixt, Trenu de persoan. mixt, Trenu de persoan. mixt).

Nota: Orele însempate în stânga stațiuniloru suntă a se ceti de susu în josu, cele însempate în drepta de josu în susu. Numerii încusdrați cu linii mai negri însempnăză orele de nôpte.